

ZARZĄDZENIE NR 238/24
PREZYDENTA MIASTA GDAŃSKA

z dnia 7 lutego 2024 r.

w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego na lata 2024-2030.

Na podstawie art. 30 ust. 1, art. 33 ust. 1 w związku z art. 5a ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688) oraz § 1 i 7 Uchwały Nr XVI/494/15 Rady Miasta Gdańska z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami miasta Gdańska (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z 2016 r., poz. 63) zmienionej Uchwałami Nr XVIII/546/16 Rady Miasta Gdańska z dnia 28 stycznia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z 2016 r., poz. 766) i Nr XXVIII/764/16 Rady Miasta Gdańska z dnia 25 sierpnia 2016 (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z 2016 r., poz. 3131) **zarządza się, co następuje:**

§ 1. 1. Przeprowadza się konsultacje społeczne projektu Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego na lata 2024-2030, zwanego dalej Programem.

2. Celem konsultacji jest zebranie opinii i propozycji zmian od ogółu mieszkanki i mieszkańców Gdańska oraz od podmiotów realizujących działania statutowe w obszarze integracji społecznej i mieszkalnictwa na rzecz mieszkanki i mieszkańców Gdańska, do treści Gdańskiego Programu na lata 2024-2030, stanowiącego **Załącznik Nr 2** do niniejszego Zarządzenia.

3. Konsultacje społeczne przeprowadzone zostaną w formie spotkania konsultacyjnego oraz składania pisemnych uwag w Punkcie Konsultacyjnym, drogą elektroniczną lub pocztową i w formie online za pomocą formularza elektronicznego.

4. Formularz zgłaszania uwag do projektu Programu stanowi **Załącznik Nr 3** do niniejszego Zarządzenia.

5. Do udziału w konsultacjach upoważnione są mieszkanki i mieszkańcy Gdańska oraz podmioty realizujące działania statutowe w obszarze integracji społecznej i mieszkalnictwa.

6. Szczegółowe zasady i sposób przeprowadzenia konsultacji społecznych określa Regulamin konsultacji społecznych stanowiący **Załącznik Nr 1** do niniejszego Zarządzenia.

7. Konsultacje będą trwały **od 14 do 28 lutego 2024 r.**

8. Komórką organizacyjną Urzędu Miejskiego w Gdańsku odpowiedzialną za obsługę organizacyjno - techniczną konsultacji społecznych jest Wydział Rozwoju Społecznego.

9. Koszt konsultacji nie przekroczy kwoty 1 000 zł (słownie: jeden tysiąc złotych 00/100 groszy), która została zabezpieczona w budżecie Gminy Miasta Gdańska.

§ 2. 1. W celu przeprowadzenia konsultacji powołuje się **Zespół ds. konsultacji społecznych**, zwany dalej Zespołem, w następującym składzie:

- 1) Przewodnicząca Zespołu – Katarzyna Ziemann – Dyrektorka Wydziału Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku;
- 2) Członek Zespołu – Michał Miguła - Kierownik Referatu Strategii i Programów Społecznych Wydziału Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku;
- 3) Członkini Zespołu – Ewa Kowalska - Konkol - Wydział Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku;
- 4) Członkini Zespołu – Magdalena Malczewska - Wydział Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku.

2. Do zadań Zespołu należy przygotowanie i przeprowadzenie konsultacji społecznych projektu Programu, w tym:

- 1) przyjmowanie uwag oraz zbieranie opinii przez elektroniczny kwestionariusz ankiety;

- 2) zorganizowanie spotkania konsultacyjnego z mieszkankami i mieszkańcami Gdańska oraz podmioty realizujące działania statutowe w obszarze integracji społecznej i mieszkalnictwa;
- 3) zorganizowanie pracy Punktu Konsultacyjnego i przeprowadzenie w nim spotkań z mieszkańcami i podmiotami realizującymi działania statutowe w obszarze integracji społecznej i mieszkalnictwa, umożliwiającym wyrażenie opinii.

3. Pracami Zespołu kieruje jego Przewodniczący lub inna osoba wyznaczona przez Przewodniczącego.

4. Posiedzenia Zespołu są jawne oraz protokołowane, a osobę odpowiedzialną za sporządzenie protokołu wyznacza osoba prowadząca obrady.

5. Decyzje Zespołu podejmowane są w głosowaniu jawnym, zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej połowy jego składu. W przypadku równej liczby głosów "za" i "przeciw" rozstrzyga głos osoby prowadzącej obrady.

§ 3. 1. Zespół opracowuje raport podsumowujący z przeprowadzonych konsultacji projektu Programu, a następnie przekazuje do akceptacji Prezydentowi Miasta Gdańska.

2. Prezydent Miasta Gdańska po ustosunkowaniu się do raportu niezwłocznie przekazuje go Radzie Miasta Gdańska.

3. Raport podsumowujący, o którym mowa w ust. 1 podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Gdańska, na stronie internetowej i tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Gdańsku w terminie 30 dni od dnia zakończenia konsultacji społecznych.

§ 4. 1. Wykonanie Zarządzenia powierza się Dyrektorowi Wydziału Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku.

2. Zarządzenie podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Gdańska, na stronie internetowej i tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

z up. PREZYDENT MIASTA GDAŃSKA
ZASTĘPCZYNI PREZYDENTA
MIASTA GDAŃSKA

Monika Chabior

REGULAMIN KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

§ 1

1. Niniejszy regulamin konsultacji społecznych projektu Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego na lata 2024-2030, zwanego dalej „Programem”, określa zasady i tryb przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami i mieszkankami miasta Gdańska.
2. Konsultacje społeczne, o których mowa w pkt. 1 niniejszego paragrafu, zwane dalej „konsultacjami”:
 - 1) są jednoetapowe;
 - 2) mają charakter bezpośredni i równy;
 - 3) obejmują teren miasta Gdańska.
3. Konsultacje odbywają się od 14 do 28 lutego 2024 roku.
4. Konsultacje uznaje się za ważne bez względu na liczbę osób biorących w nich udział.

§ 2

1. Konsultacje odbywają się w formie badań poglądów mieszkanek i mieszkańców Miasta przez zebranie opinii, uwag lub propozycji zmian do projektu Programu na piśmie z wykorzystaniem Formularza zgłaszania uwag do Programu, stanowiącego Załącznik Nr 3 do Zarządzenia prowadzonych:
 - 1) w Punkcie Konsultacyjnym, znajdującym się w siedzibie Urzędu Miejskiego w Gdańsku - Wydział Rozwoju Społecznego, Referat Strategii i Problemów Społecznych, ul. Kartuska 5, po wcześniejszym telefonicznym ustaleniu terminu (tel. 58 323 67 08) w okresie trwania konsultacji, w godzinach pracy Urzędu. Uwagi można składać na piśmie osobiście lub pocztą na adres Urzędu Miejskiego w Gdańsku, ul. Nowe Ogrody 8/12, 80-803 Gdańsk z dopiskiem "Konsultacje - GPMS" lub drogą elektroniczną na adres e-mail: magdalena.malczewska@gdansk.gda.pl;
 - 2) online z wykorzystaniem narzędzi elektronicznych, udostępnionych na stronie <https://bip.gdansk.pl/prezydent-miasta-gdanska/Konsultacje-spoleczne>
 - 3) podczas spotkania konsultacyjnego, które odbędzie się 21 lutego 2024 roku o godz. 17.00 w Centrum Dolna Brama przy ul. Dolna Brama 8 w Gdańsku.
2. Uwagi zgłaszane w toku konsultacji z mieszkańcami powinny wskazywać propozycje alternatywnych zapisów oraz zwięzłe uzasadnienie stanowiska.

§ 3

1. Do wzięcia udziału w konsultacjach upoważnieni są:
 - 1) wszyscy mieszkańcy Gdańska,
 - 2) podmioty realizujące działania statutowe w obszarze integracji społecznej i mieszkalnictwa.
2. Uprawnienie do wzięcia udziału w konsultacjach może podlegać weryfikacji przez Zespół, o którym mowa w § 2 Zarządzenia.
3. W przypadku osób fizycznych Zespół może dokonać weryfikacji w oparciu o dane udostępnione przez Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Gdańsku. Zespół może wezwać osoby upoważnione do reprezentowania podmiotu składającego uwagi i opinie do projektu Programu do udokumentowania realizacji działań statutowych na rzecz mieszkanek i mieszkańców Gdańska.

§ 4

1. Wszystkie uwagi zgłoszone w trakcie trwania konsultacji zostaną zawarte w raporcie podsumowującym, o którym mowa w § 3 Zarządzenia.

PREZYDENT MIASTA GDAŃSKA
z up.
/-/ Monika Chabior
ZASTĘPCZYNI PREZYDENTA MIASTA GDAŃSKA

Załącznik Nr 2 do zarządzenia Nr 238/24
Prezydenta Miasta Gdańska
z dnia 7 lutego 2024 r.

Gdański Program Mieszkalnictwa Społecznego na lata 2024-2030

Gdańsk, 2024

Spis treści

Wstęp – założenia Programu.....	2
Informacje wprowadzające	4
Uzasadnienie konieczności realizacji programu:	5
Modele mieszkań i zasady realizacji Programu.....	5
Koszt realizacji Programu i źródła finansowania.....	6
Zarządzanie strategią / programem / projektem (zasoby kadrowe, zasoby rzeczowe, doświadczenie)	6
Podstawa prawna Programu:.....	7
Komplementarność programu z międzynarodowymi, europejskimi, krajowymi, regionalnymi i lokalnymi dokumentami	8
Diagnoza.....	12
Wnioski	30
Analiza strategiczna przygotowana w procesie ewaluacji (SWOT)	32
Cele Programu	34

Wstęp – założenia Programu

Gdański Program Mieszkalnictwa Społecznego na lata 2024-2030 jest odpowiedzią na potrzebę rozwoju systemowego narzędzia deinstytucjonalizacji i indywidualizacji wsparcia osób niebędących w stanie osiągnąć stabilności mieszkaniowej. Program powstał w oparciu o identyfikację aktualnych problemów, analizę zasobów możliwych do zaangażowania oraz wolę realizacji wartości i celów stawianych na przyszłość. Jest kontynuacją nowatorskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego wypracowanego i wdrożonego w Gdańsku w latach 2015-2016. Stanowi rewizję dotychczasowej polityki, jej aktualizację, rozszerzenie i dostosowanie do rekomendacji płynących z prowadzonego procesu monitoringu i ewaluacji.

Podstawą dobrego funkcjonowania każdej osoby i rodziny jest dostęp do mieszkania. z mieszkaniem wiąże się poczucie bezpieczeństwa, jakość życia, budowanie relacji z bliskimi i z sąsiadami. w kontekście biedy i wykluczenia społecznego mieszkanie jest prawem, a nie jest towarem. Poza zapewnieniem podstawowych potrzeb materialnych, mieszkanie jest wartością dającą poczucie godności i bezpieczeństwa, bez których dalszy rozwój cywilizacyjny nie jest możliwy. **Prawo do mieszkania jest jednym z podstawowych praw człowieka**, zapisanym w kilku aktach prawnych – zarówno polskich, jak i międzynarodowych. w art. 75 ust. 1 Konstytucji RP jest mowa o tym, że władze publiczne prowadzą politykę sprzyjającą zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych obywateli, w szczególności przeciwdziałają bezdomności, wspierają rozwój budownictwa socjalnego oraz popierają działania obywateli zmierzające do uzyskania własnego mieszkania.

Rozwój mieszkalnictwa społecznego w środowiskach lokalnych, zapewniającego różne formy pomocy mieszkaniowej połączonej z dopasowanym do potrzeb wsparciem dla rodzin i osób, jest nadal jednym z ważniejszych wyzwań polityki społecznej miasta Gdańska. Zbyt często bowiem polityka integracji społecznej wobec osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych społecznie realizowana jest wciąż instytucjonalnie. Tymczasem działania ukierunkowane na rozwój mieszkań społecznych pozwolą skuteczniej reagować na złożone potrzeby i problemy. Rozszerzenie skali takich rozwiązań koresponduje także z ideą deinstytucjonalizacji, czyli zmniejszania poziomu wsparcia instytucjonalnego na rzecz bardziej skutecznego wsparcia opartego o usługi społeczne w środowiskach lokalnych, w tym o **usługi mieszkaniowe na rzecz niezależnego życia**. w procesie deinstytucjonalizacji i realizacji usług mieszkaniowych ważne jest przestrzeganie praw człowieka, wolność wyboru i decyzyjność osób korzystających ze wsparcia, zindywidualizowanie oferty wsparcia i włączenie społeczne.

W ramach Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego dla osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym na lata 2016-2023, według stanu na 31 grudnia 2023, funkcjonowało 198 mieszkań wspomaganych i mieszkań ze wsparciem, od stycznia do grudnia 2023 skorzystało z nich 479 osób.

Wsparcie w zakresie opieki i schronienia dla osób starszych, z niepełnosprawnościami, z zaburzeniami psychicznymi, osób w kryzysie bezdomności, uchodźców czy w ramach pieczy zastępczej prowadzone jest nadal głównie w oparciu o instytucje, w placówkach, czy miejscach zakwaterowania zbiorowego. Tymczasem część usług społecznych skierowanych do tych grup mogłaby być realizowana w środowisku lokalnym w sposób zdeinstytucjonalizowany i zindywidualizowany, stosowanie do potrzeb poszczególnych osób i rodzin z wykorzystaniem usług mieszkaniowych.

Program budowano we współpracy osób zaangażowanych w działania, reprezentujących samorząd i organizacje pozarządowe. Jako inspirację wykorzystano doświadczenia i refleksje z realizacji GPMS realizowanego w latach 2016-2023. Program powstał z myślą o osobach w różnym wieku, w różnych sytuacjach życiowych, z różnymi problemami. Przedstawia długofalowe kierunki działań zintegrowanej polityki społecznej i mieszkaniowej, realizującej usługi mieszkaniowe dla mieszkanki i mieszkańców Gdańska zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych społecznie. Wyzwaniem jest z jednej strony dalsze rozwijanie sieci wsparcia osób potrzebujących w środowisku i zdeinstytucjonalizowanych usług społecznych, a z drugiej strony rozwój odpowiedniej infrastruktury mieszkaniowej. Potrzebne jest replikowanie zdeinstytucjonalizowanej i dostosowanej do indywidualnych potrzeb oferty usług mieszkaniowych, jaką zbudowano w latach 2016-2023 w ramach GPMS. Konieczne jest też skoordynowanie / włączenie w główny nurt Programu tej części pomocy mieszkaniowej z zasobu miasta, która kierowana jest do osób i rodzin w szczególnych sytuacjach.

Wieloletni charakter Programu daje możliwość zabezpieczenia realizacji zadań i odpowiedniej alokacji środków finansowych w dłuższej perspektywie czasowej. Ponadto, Program jest gwarantem wprowadzania systemowych, komplementarnych, wszechstronnych zdeinstytucjonalizowanych rozwiązań mieszkaniowych, odpowiadających skutecznie na zindywidualizowane potrzeby gdańszczanek i gdańszczan.

Podczas budowania Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego kierowano się:

- a. wytycznymi deinstytucjonalizacji usług społecznych,
- b. zmianami w Ustawie o pomocy społecznej z lipca 2023, likwidującymi dotychczasowe mieszkania chronione i wprowadzającymi mieszkania

treningowe i mieszkania wspomagane oraz zapisami Rozporządzenia MRiPS z dnia 30 października 2023 r. w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych,

- c. Doświadczeniami z pracy Zespołu Zarządzającego Gdańskim Programem Mieszkalnictwa Społecznego dla osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym na lata 2026-2023 związanymi z wdrażaniem i monitorowaniem innowacyjnych rozwiązań,
- d. Rekomendacjami wynikającymi z prowadzonych ewaluacji zewnętrznych w ramach pierwszej edycji GPMSS,
- e. Kierunkami rozwoju programu wypracowanymi w grupach warsztatowych podczas konferencji podsumowującej GPMS w dniu 17 kwietnia 2023 roku,
- f. Zrealizowanych w 2023 roku Forach na rzecz równego traktowania,
- g. wydanym w 2023 roku pod egidą Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Podręcznikiem – Deinstytucjonalizacja usług dla osób w kryzysie bezdomności” pod redakcją Piotra Olecha i Jakuba Wilczka.

Informacje wprowadzające

Nazwa programu:

Gdański Program Mieszkalnictwa Społecznego na lata 2024-2030, zwany dalej Programem.

Termin realizacji programu:

Program realizowany będzie w latach 2024-2030. w ramach Programu zaplanowano realizację zadań rocznych i wieloletnich.

Opis grupy docelowej:

Mieszkańcy Gdańska - osoby i rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, wymagające wsparcia, niemogące osiągnąć stabilności mieszkaniowej wykorzystując własne zasoby.

Grupami społecznymi najbardziej narażonymi na wykluczenie społeczne są:

- a. osoby z niepełnosprawnościami,
- b. osoby chorujące psychicznie,
- c. osoby z problemem uzależnień,
- d. osoby długotrwale bezrobotne,
- e. osoby opuszczający zakłady karne i poprawcze,
- f. rodzice samotnie wychowujący dzieci,
- g. osoby doświadczające patologię życia rodzinnego,

- h. osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych,
- i. starsze osoby samotne,
- j. osoby w kryzysie bezdomności,
- k. dzieci i młodzież ze środowisk zaniedbanych oraz wychowujące się poza rodziną,
- l. imigranci oraz członkowie mniejszości narodowych, np. członkowie społeczności romskiej.

Uzasadnienie konieczności realizacji programu:

Realizacja programu wynika bezpośrednio z rozeznaczonych potrzeb miasta Gdańska, opisanych w sposób szczegółowy w punkcie II. Diagnoza wskazuje na konieczność rozwoju mieszkalnictwa społecznego oraz opracowania i realizacji projektów na rzecz osób i rodzin wymagających wsparcia i jednocześnie oczekujących lub otrzymujących pomoc mieszkaniową z zasobu mieszkaniowego miasta Gdańska.

Mieszkalnictwo społeczne to różne formy pomocy mieszkaniowej połączonej z dopasowanym do potrzeb wsparciem dla rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. **Mieszkalnictwo społeczne skierowane jest do osób, które wykorzystując własne zasoby i możliwości nie są w stanie samodzielnie i aktywnie realizować wszystkich funkcji społecznych i pokonać swoich problemów mieszkaniowych.** Działania w ramach mieszkalnictwa społecznego ukierunkowane są na deinstytucjonalizację i indywidualizację wsparcia osób / rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Mieszkalnictwo społeczne pozwala skuteczniej reagować na złożone potrzeby i problemy społeczne osób/rodzin. Działania w ramach Programu stwarzają równocześnie szanse na nabycie przez jego beneficjentów umiejętności społecznych pozwalających na stabilność mieszkaniową, tj. utrzymanie mieszkania bez zadłużeń i dewastacji, jednocześnie zachowując lub przywracając im autonomię, wybór i kontrolę w zakresie tego jak, gdzie i z kim będą mieszkać oraz żyć.

Modele mieszkań i zasady realizacji Programu

Program realizowany będzie przez dwa uzupełniające się modele:

1. mieszkań treningowych oraz wspomaganych, działających zgodnie ze standardami i minimalnym zakresem usług określonych w Rozporządzeniu MRiPS,
2. mieszkań ze wsparciem, działających w oparciu o Model Mieszkań ze Wsparciem wypracowany w poprzedniej edycji Programu przyjęty

Zarządzeniem PMG nr 700/17 z późniejszymi zmianami, który po przyjęciu Programu wymagać będzie aktualizacji.

W toku realizacji Programu dopuszcza się tworzenie nowych modeli i projektów na rzecz wprowadzania zindywidualizowanego wsparcia, wdrażania nowych rozwiązań w polityce społecznej.

Absolwenci Programu korzystają z mieszkań docelowych (pochodzących z gminnego/pozagminnego zasobu mieszkaniowego) na podstawie zawartej umowy najmu lub innego tytułu prawnego, a jednocześnie funkcjonują w nim bez wsparcia w ramach Programu.

Program umożliwia pozyskiwanie środków finansowych z różnych źródeł na realizację poszczególnych projektów mieszkaniowych, jak i na koordynację działań w ramach Programu.

Realizacja Programu umożliwi rozwój deinstytucjonalizacji usług, rozumianej jako zindywidualizowane usługi w obrębie społeczności lokalnych, będące alternatywą dla opieki instytucjonalnej. Stawiają one jako priorytet utrzymanie osób / rodzin wymagających wsparcia i pomocy w funkcjonowaniu w mieszkaniach. Aby było to możliwe kluczowe jest wykorzystanie potencjału środowiska lokalnego. Jednocześnie działania Programu będą dążyć do indywidualizacji oferty wsparcia, stosownie do potrzeb i możliwości jego adresatów.

Koszt realizacji Programu i źródła finansowania

Środki własne Gminy Miasta Gdańska corocznie zabezpieczone w budżecie, w tym w innych komplementarnych programach miasta Gdańska oraz środki uzyskiwane ze źródeł zewnętrznych. Na całkowity koszt realizacji Programu złożą się następujące koszty:

- a) koszty inwestycyjne związane ze zwiększaniem zasobu mieszkaniowego,
- b) koszty zapewnienia zasobu mieszkaniowego,
- c) koszty zapewnienia wsparcia w mieszkaniach wspomaganych, mieszkaniach treningowych i mieszkaniach ze wsparciem,
- d) koszty systemu zarządczego programu.

Zarządzanie strategią / programem / projektem (zasoby kadrowe, zasoby rzeczowe, doświadczenie)

Program będzie realizowany przy współpracy lokalnego samorządu, instytucji i organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów zajmujących się poprawą sytuacji życiowej osób, rodzin, grup zagrożonych ubóstwem, marginalizacją

i wykluczeniem społecznym. Angażuje zasoby kadrowe systemu pomocy społecznej, polityki mieszkaniowej oraz innych współpracujących podmiotów samorządowych i organizacji pozarządowych. Zasób rzeczowy Programu stanowią funkcjonujące mieszkania wspomagane i mieszkania ze wsparciem. Ich łączna liczba według stanu na 31 grudnia 2023 wynosiła 198, w tym 48 pomieszczeń tymczasowych w CTUS. Do realizacji Programu wykorzystywane mogą być także mieszkania w zasobie prywatnym i innym, pozyskiwane np. poprzez Społeczną Agencję Najmu.

Zarządzanie Programem odbywać się będzie na dwóch poziomach: strategicznym i poszczególnych celów Programu. Za zarządzanie strategiczne odpowiada Zespół Zarządzający, składający się z przedstawicieli miasta, jednostek organizacyjnych miasta, organizacji pozarządowych. Zespół Zarządzający będzie opracowywał roczne plany realizacyjne Programu. Przy Zespole Zarządzającym działają komisje kwalifikujące uczestników do Programu i monitorujące ich postępy. Znaczącą rolę we wdrażaniu Programu pełnią organizacje pozarządowe pracujące na rzecz osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, prowadzące projekty usług opartych o mieszkania.

Odpowiedzialność za koordynację poszczególnych celów i kluczowych zadań w Programie zostanie powierzona poszczególnym instytucjom/organizacjom.

Monitoring i ewaluacja

Monitoring realizacji Programu prowadzony będzie w systemie ciągłym. Głównym narzędziem wspomagającym monitorowanie działań będzie aktualizowana na bieżąco baza mieszkań i mieszkańców w ramach Programu oraz roczne plany wdrożeniowe. Powstawać będzie zestawienie osiągniętych rezultatów - na podstawie wskaźników, w wymiarze rocznym.

Zewnętrzna ewaluacja prowadzona będzie w cyklach trzyletnich. w roku 2027 przeprowadzona zostanie ewaluacja częściowa, a w 2030 roku - końcowa.

Podstawa prawna Programu:

1. Ustawa o pomocy społecznej,
2. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
3. Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
4. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
5. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
6. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
7. Ustawa o dostępności,
8. Ustawa Kodeks Cywilny,

9. Ustawa o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
10. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie mieszkań wspomaganych i treningowych,
11. Uchwała Rady Miasta Gdańska w sprawie zasad wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Gdańska oraz zasad udzielania pomocy w wynajęciu takich lokali w zasobach Towarzystw Budownictwa Społecznego.

Komplementarność programu z międzynarodowymi, europejskimi, krajowymi, regionalnymi i lokalnymi dokumentami

Powiązania z międzynarodowymi i europejskimi dokumentami:

Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych (MPPGSK), ratyfikowany przez Polskę w 1977 roku, jest na poziomie Organizacji Narodów Zjednoczonych najważniejszym instrumentem, w którym zapisano prawo do mieszkania jako część prawa do odpowiedniego standardu życia. Artykuł 11 ust. 1 Paktu wprowadza prawo każdego do odpowiedniego poziomu życia dla niego samego i jego rodziny, włączając w to wyżywienie, odzież i mieszkanie. Każde z państw - sygnatariuszy zobowiązało się do stopniowej realizacji praw uznanych w Pakcie w maksymalnym stopniu, na jaki pozwalają dostępne mu zasoby, i za pomocą wszelkich właściwych środków.

W systemie Rady Europy istnieją dwie różne konwencje: Europejska Karta Społeczna (EKS) i Europejska Konwencja Praw Człowieka (EKPC).

Europejska Karta Społeczna (EKS) uzupełnia powyższą konwencję w dziedzinie praw gospodarczych i społecznych. Art. 31 zrewidowanej w 1996 roku Europejskiej Karty Społecznej jest kluczowy, ponieważ obejmuje zapobieganie i ograniczanie bezdomności. Artykuł ten stanowi, iż: „W celu zapewnienia skutecznego wykonywania prawa do mieszkania, Strony zobowiązują się podejmować działania zmierzające do: 1. popierania dostępu do mieszkań o odpowiednim standardzie; 2. zapobiegania i ograniczania bezdomności w celu jej stopniowego likwidowania; 3. uczynienia kosztów mieszkań dostępnymi dla tych, którzy nie mają wystarczających zasobów.”

Ponadto, art. 16 EKS (Prawo rodzin do ochrony społecznej, prawnej i ekonomicznej) również zawiera prawo do mieszkania (dla rodzin). Pojęcia odpowiednich warunków mieszkaniowych i przymusowej (bezprawnej) eksmisji tożsame dla art. 16 i 31 EKS ustanowił Europejski Komitet Praw Społecznych

(skarga nr 58/2009 Centre on Housing Rights and Evictions (COHRE) v. Italy). Polska ratyfikowała Europejską Kartę Społeczną z 1961 roku (w roku 1997), akceptując 58 z 72 ustępów, w tym art. 16. Podpisała też (w 2005 roku), ale wciąż jeszcze nie ratyfikowała, zrewidowaną Europejską Kartę Społeczną, zawierającą przytoczony wcześniej art. 31.

Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej z 2009 roku skodyfikowała niektóre prawa mieszkaniowe w prawie unijnym. Postanowienia Karty są jednak skierowane do instytucji Unii, zaś do państw członkowskich tylko wtedy, gdy wdrażają one prawo unijne.

W Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, w przeciwdziałaniu bezdomności i wykluczeniu mieszkaniowemu, istotne są liczne konkretne normy prawne, takie jak np. prawo do życia (art. 2), zakaz tortur i niehumanitarnego lub poniżającego traktowania (art. 3) czy prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego (art. 8).

Nowa Agenda Miejska oraz Cele Zrównoważonego Rozwoju 2030, Organizacja Narodów Zjednoczonych. Cele Zrównoważonego Rozwoju stanowią kontynuację Celów Milenijnych, a o ich opracowaniu zdecydowali przedstawiciele państw członkowskich ONZ podczas Konferencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zrównoważonego Rozwoju, która odbyła się w czerwcu 2012 r. w Rio de Janeiro. Agenda 2030 ma charakter uniwersalny, horyzontalny. Obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju oraz powiązanych z nimi 169 zadań, które oddają trzy wymiary zrównoważonego rozwoju – gospodarczy, społeczny i środowiskowy.

Karta Lipska na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich (ang. Leipzig Charter on Sustainable European Cities) – dokument przyjęty w Lipsku, w dniach 24-25 maja 2007, z okazji nieformalnego spotkania ministrów państw Unii Europejskiej w sprawie rozwoju miast i ich spójności terytorialnej. w Karcie Lipskiej na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich określono wspólne zasady i strategie w zakresie polityki miejskiej w państwach UE, w tym odniesienie do przystępnych cenowo i zrównoważonych warunków mieszkaniowych oraz mieszkalnictwa socjalnego.

Agenda miejska dla UE to forum, w którym udział biorą Komisja Europejska, ministerstwa krajowe, władze miejskie i inne zainteresowane podmioty. Miasta, państwa UE, Komisja Europejska i zainteresowane strony łączą działania w ramach agendy miejskiej dla UE w zakresie mieszkalnictwa, którego celem jest zapewnienie dostępności mieszkań o dobrym standardzie za przystępną cenę. w związku z tym przedstawiono środki w obszarach pomocy państwa na rzecz mieszkalnictwa, finansowania, a także ogólnej polityki mieszkaniowej oraz wiedzy na ten temat.

Wytyczne dotyczące wdrażania prawa do odpowiednich warunków mieszkaniowych: Sprawozdanie Specjalnej Sprawozdawczynie ds. odpowiednich warunków mieszkaniowych jako elementu prawa do odpowiedniego poziomu życia oraz prawa do niedyskryminacji w tym kontekście, ONZ 2020.

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych została przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w 2006 r.; weszła w życie w 2008 r. Jej stronami jest 156 państw (czerwiec 2015 r.). Stroną konwencji jest także Unia Europejska. Polska ratyfikowała dokument w 2012 r.

Wytyczne dotyczące deinstytucjonalizacji, w tym w nagłych przypadkach:

1. Komitet ds. Praw Osób z Niepełnosprawnościami ONZ: Konwencja o prawach osób z niepełnosprawnościami 2022.
2. Ogónoeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności, Europejska Grupa Ekspertów ds. Przejścia od Opieki Instytucjonalnej do Opieki świadczonej na poziomie Lokalnych Społeczności, Bruksela 2012.
3. Europejski Filar Praw Socjalnych – dokument Unii Europejskiej podpisany wspólnie przez Parlament Europejski, Radę Unii Europejskiej i Komisję Europejską 17 listopada 2017 na Szczycie Społecznym na rzecz Sprawiedliwego Zatrudnienia i Wzrostu Gospodarczego. Przewiduje skuteczniejsze egzekwowanie praw obywateli w oparciu o 20 najważniejszych zasad.
4. Plan działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych. Określono w nim konkretne inicjatywy służące praktycznej realizacji Europejskiego filaru praw socjalnych. Zaproponowano główne cele dla Unii do 2030 r., z których część odnosi się kwestii mieszkaniowych i zapewnienia wsparcia osobom zagrożonym wykluczeniem mieszkaniowym.
5. Lizbońska Deklaracja do współpracy na rzecz położenia kresu bezdomności do 2030 roku. Konferencja wysokiego szczebla w Lizbonie była współorganizowana przez portugalską prezydentkę Rady UE, Komisję Europejską i Europejską Federację
6. Organizacji Krajowych Pracujących z Osobami Bezdomnymi (FEANTSA). Czerwiec 2021 roku.
7. Podręcznik; Housing First – The Pathways Model to End Homelessness for People with Mental Illness and Addiction, S.Tsemberis, Hazelden, Minnesota, 2010,
8. Podręcznik; Najpierw mieszkanie w Europie – poradnik, N.Pleace, FEANTSA, Bruksela 2016.

Poziom krajowy:

1. Strategia Rozwoju Kraju 2030,

2. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju,
3. Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
4. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
5. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030
6. Krajowy Program Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2022-2030,
7. Narodowy Program Mieszkaniowy 2030.

Poziom regionalny:

1. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030.
2. Strategia Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego
3. Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej,
4. Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych Województwa Pomorskiego,
5. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Poziom lokalny:

1. Gdańsk 2030+ Strategia Rozwoju Miasta,
2. Programy Rozwoju 2030,
3. Gdańska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2030,
4. Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Miasta Gdańska,
5. Wieloletni Ramowy Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasta Gdańska na lata 2022- 2025,
6. Gdański Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024-2026,
7. Gdański Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024,
8. Gdański Program Rozwiązywania Problemu Bezdomności na lata 2018-2023,
9. Gdański Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023,
10. Miejski program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2020-2021,
11. Model Integracji Imigrantów,
12. Model na rzecz Równego Traktowania,
13. Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością w Gdańsku na lata 2021-2031.

Lider/koordynator programu:

Urząd Miejski w Gdańsku
Wydział Rozwoju Społecznego
ul. Nowe Ogrody 8/12, 80-803 Gdańsk
e-mail: wrs@gdansk.gda.pl
telefon 58 323 67 00

Partnerzy/realizatorzy programu:

1. Wydział Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku (WRS UM)
2. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku (MOPR)
3. Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Gdańsku (WGK UM)
4. Wydział Skarbu Urzędu Miejskiego w Gdańsku (WS UM)
5. Wydział Polityki Gospodarczej Urzędu Miejskiego w Gdańsku (WPG UM)
6. Organizacje pozarządowe
7. Gdańskie Centrum Świadczeń (GCŚ)
8. Gdańskie Nieruchomości (GN)
9. Gdańska Infrastruktura Społeczna Sp. z o.o. (GIS)

Diagnoza

Źródła danych do diagnozy: raporty ewaluacyjne GPMS, serwis Gdańsk w liczbach, dane własne GPMS i realizatorów Programu.

Wdrożone rozwiązania prawno - organizacyjne. Aktualna sytuacji prawna.

W Gdańsku od kilku lat podejmowane są intensywne działania mające na celu znalezienie odpowiedzi na zdiagnozowane wyzwania rozwoju polityki w obszarze mieszkalnictwa społecznego. Lokalne rozwiązania mają zapewnić szerszej niż dotąd grupie odbiorców realizację konstytucyjnego prawa do mieszkania (art. 75 ust. 1 Konstytucji RP)¹. Samorząd podejmuje działania zorientowane na zwiększenie dostępności do zasobu mieszkaniowego dla osób w trudnej sytuacji życiowej, doświadczających niepewności i kryzysów. Realizowana inkluzywna polityka mieszkaniowa jest ważnym krokiem na drodze do poprawy jakości życia jej beneficjentów. Potrzeby te są też znaczne z uwagi na specyfikę Gdańska –

¹ Pełne brzmienie artykułu: „Władze publiczne prowadzą politykę sprzyjającą zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych obywateli, w szczególności przeciwdziałają bezdomności, wspierają rozwój budownictwa socjalnego oraz popierają działania obywateli zmierzające do uzyskania własnego mieszkania”. Zob.: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.

dużego ośrodka, w którym presja na utrzymanie i zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych osób szczególnie wymagających wsparcia jest wysoka.

Działania Gdańska na polu mieszkalnictwa społecznego można analizować również jako rodzaj inwestycji, przynoszącej realne zyski w długiej perspektywie czasowej. Istotne jest, aby planować rozwój lokalny z uwzględnieniem kwestii mieszkalnictwa społecznego. Zwróciła na to uwagę Joanna Frątczak-Müller, prowadząc badania nad specyfiką i sposobem wdrażania Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego dla osób / rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym na lata 2016-2023. Autorka tej analizy podkreśliła, że Program łączy rozwiązania z obszaru polityki społecznej i mieszkalnictwa w unikatowy, innowacyjny sposób, oferując rozwiązania, których wcześniej nie wdrażano na tak szeroką skalę. Realizacja Programu w kolejnych latach wymagać będzie opracowania nowych rozwiązań, by rozwinąć dotychczas wypracowany model pracy i współdziałania instytucjonalnego².

Działania miasta w obszarze mieszkalnictwa społecznego są dowodem na aktywność lokalnego samorządu w procesie deinstytucjonalizacji usług społecznych, czyli przechodzenia od oferowania opieki instytucjonalnej do świadczenia usług w środowisku lokalnym, bliskim odbiorcom tych działań.

Logikę działań w Programie wyznaczają dwa opracowane w jego ramach modele: Model Mieszkań Wspomaganych oraz Model Mieszkań ze Wsparciem³. Służą one za narzędzia standaryzacji działań realizowanych na rzecz mieszkańców, zapewniając możliwość świadczenia szeregu form pomocy, dopasowanych do potrzeb zróżnicowanego grona beneficjentów.

Oba modele kładą nacisk na zaspokajanie potrzeb mieszkanek i mieszkańców Gdańska z jednoczesną integracją społeczną osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Istnieje też możliwość przepływu beneficjentów pomiędzy wsparciem świadczonym w ramach obu modeli. Istotne jest, aby pomoc świadczona uczestnikom Programu miała zindywidualizowany i możliwie jak najbardziej szeroki charakter. Jest zaprogramowana tak, by osoby korzystające ze wsparcia mogły skorzystać z oferty przekształcenia mieszkania na lokal docelowy. Wsparciu mieszkaniowemu może też towarzyszyć korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej i świadczeń na pomoc mieszkaniową w ramach procesu

² J. Frątczak-Müller. 2022. Innovative Housing Policy and (Vulnerable) Residents' Quality of Life. „Frontiers in Psychology” 11.

³ Zostały one przyjęte do realizacji na mocy Zarządzenia Nr 700/17 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 27 kwietnia 2017 r.

usamodzielnienia. Oferta kierowana jest do różnych grup odbiorców, w tym między innymi: wychowanków pieczy zastępczej, osób z niepełnosprawnościami, osób z zaburzeniami psychicznymi, rodzin wielodzietnych, osób w bezdomności, seniorów oraz imigrantów w sytuacji kryzysowej. Warunkiem udziału w Programie jest udzielona rekomendacja pracownika socjalnego lub organizacji pozarządowej.

Preferowane są osoby, które wcześniej uczestniczyły w różnych projektach społecznych mających na celu podniesienie poziomu ich dobrostanu i kompetencji. w przypadku mieszkań wspomaganych od uczestników oczekuje się wywiązywania z odpłatności za pobyt, natomiast w przypadku mieszkań ze wsparciem – wywiązywania się z opłat czynszowych. z oferty mieszkań wspomaganych mogą korzystać także osoby niemające zdolności do podejmowania czynności prawnych.

Pobyt osób w mieszkaniu wiąże się z możliwością korzystania z szeregu dodatkowych usług. z beneficjentami prowadzona jest praca socjalna, która ma wesprzeć ich w budowaniu zdolności funkcjonowania w środowisku. Otrzymują też wsparcie w postaci poradnictwa specjalistycznego (głównie psychologicznego i prawnego) oraz doradztwa zawodowego. Oferowany jest im również szeroki zakres usług opiekuńczych i usług asystenckich.

Jedną z różnic pomiędzy modelami jest częstotliwość wsparcia. w przypadku mieszkań wspomaganych jest ono intensywne i regularne, natomiast w mieszkaniach ze wsparciem ma bardziej okresowy charakter. Odmienne są też formy dysponowania lokalami. w przypadku mieszkań wspomaganych lokal pozostaje w dyspozycji Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie lub organizacji pozarządowej, która pełni funkcję operatora dla danego mieszkania. w mieszkaniach ze wsparciem umowa najmu zawierana jest przez mieszkańca. Miejsca w mieszkaniach wspomaganych udostępniane są na mocy decyzji Komisji Kwalifikującej, powołanej przez dyrektora MOPR. Kwalifikację do korzystania z mieszkań ze wsparciem prowadzi Podzespół Kwalifikacyjny funkcjonujący przy Zespole Zarządzającym Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego na lata 2016-2023.

W ramach Programu opracowano również zasady najmu mieszkań wspomaganych i ze wsparciem, zasady odpłatności, Regulamin kwalifikacji do mieszkań ze wsparciem kierujący pracę Podzespołu Kwalifikacyjnego do projektów w ramach mieszkań ze wsparciem. Działał też Zespół kwalifikujący do mieszkań wspomaganych.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1693) z dniem 1 listopada 2023 r. na mocy art. 1 pkt 13 ww. ustawy zmieniał się art. 53

ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm., dalej u.p.s.), zgodnie z którym mieszkania chronione zostały zastąpione przez mieszkania treningowe i wspomagane. Wprowadzone zmiany dotyczące sposobu realizacji usług w nowych typach mieszkań mają na celu większe spersonalizowanie usług oferowanych w ramach tej formy wsparcia.

W związku z powyższym obecnie w katalogu zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej zadaniem własnym gminy i powiatu jest prowadzenie mieszkań treningowych i wspomaganych (art. 17 ust. 1 pkt 12 i art. 19 pkt 11 u.p.s.).

Wprowadzona nowelizacja poszerzyła krąg podmiotów uprawnionych do prowadzenia mieszkań treningowych i wspomaganych, co pozwala na rozwój tej formy wsparcia. Zgodnie z art. 53 ust. 3 u.p.s. mieszkania mogą być prowadzone przez:

- 1) każdą jednostkę organizacyjną pomocy społecznej,
- 2) organizację pozarządową, o której mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 tej ustawy, prowadzące działalność w zakresie pomocy społecznej, pieczy zastępczej lub integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – na zasadach określonych w art. 25 u.p.s.

Rozszerzony został również otwarty katalog osób, które mogą skorzystać ze wsparcia w mieszkaniu: dodano osoby bezdomne oraz wprowadzono możliwość udzielenia wsparcia mieszkańcowi domu pomocy społecznej, który w celu przygotowania do prowadzenia niezależnego życia rezygnuje z pobytu w domu.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami kwalifikacja osoby ubiegającej się o pobyt w mieszkaniu treningowym lub wspomagany odbywa się na podstawie dokumentów potwierdzających spełnianie wskazanych przesłanek. Objęcie pomocą w formie pobytu w mieszkaniu treningowym lub wspomagany poprzedza zawarcie kontraktu mieszkaniowego. Przyznanie wsparcia następuje w drodze decyzji administracyjnej.

Ustawodawca wprowadził również obowiązek prowadzenia przez wojewodów właściwych ze względu na miejsce położenia mieszkania:

- rejestru mieszkań treningowych i wspomaganych prowadzonych przez gminę, powiat lub na ich zlecenie (zgłoszenia do rejestru dokonuje podmiot prowadzący, zmiany zgłaszane są wojewodzie w terminie 14 dni od zaistnienia zmiany objętej rejestrem, rejestr na bieżąco aktualizowany),

– listy mieszkań, które nie są prowadzone przez gminę i powiat lub na ich zlecenie (zgłoszenia dokonuje podmiot prowadzący).

Ustawa w zakresie zmian dotyczących mieszkań treningowych i wspomaganych zawiera także szereg przepisów przejściowych mających na celu przekształcenie dotychczasowych mieszkań chronionych w mieszkania treningowe oraz wspomagane.

Gminy i powiaty prowadzące w dniu 1 listopada 2023 r. mieszkania chronione są obowiązane do przekształcenia tych mieszkań w mieszkania treningowe lub mieszkania wspomagane w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, tj. do 1 maja 2024 r.

Ponadto podmioty prowadzące mieszkania chronione, które przekształcą je w mieszkania treningowe lub mieszkania wspomagane, zostały obowiązane dostosować te mieszkania, w **terminie 6 miesięcy** od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy do wymagań określonych w przepisach wydanego na podstawie art. 53 ust. 24 u.p.s. rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 30 października 2023 r. w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych (Dz. U. z 2023 r. poz. 2354).

Podmioty prowadzące w dniu 1 listopada 2023 r. mieszkania chronione, które przekształciły je w mieszkania treningowe lub mieszkania wspomagane, muszą również zgłosić w **terminie 2 miesięcy od dnia przekształcenia** prowadzone przez siebie mieszkania do rejestru, o którym mowa w art. 53 ust. 16 u.p.s., w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Pierwsze udostępnienie danych z ww. rejestru nastąpi nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie mieszkań wspomaganych i treningowych określone zostały natomiast minimalne standardy usług świadczonych w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych oraz minimalne standardy pomieszczeń w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych.

W Gdańsku na dzień 1 listopada 2023 r. funkcjonowały łącznie trzy mieszkania chronione, w tym: dwa mieszkania chronione wspierane dla osób z niepełnosprawnością prowadzone przez PSONI oraz jedno mieszkanie chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi prowadzone przez Stowarzyszenie na rzecz Osób z kryzysami psychicznymi "Przyjazna Dłoń".

Natomiast wszystkie pozostałe mieszkania wspomagane funkcjonujące w Gdańsku na podstawie lokalnego rozwiązania prawnego wynikającego z GPMS oraz Modelu mieszkań wspomaganych przyjętego Zarządzeniem PMG nie

spełniają wyżej opisanego warunku. Dlatego należy w niniejszym Programie określić harmonogram dostosowywania tych mieszkań do nowych przepisów ustawy o pomocy społecznej i Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie mieszkań wspomaganych i treningowych.

Koordinacja i zarządzanie programem, zespół zarządzający GPMS

W trakcie działań programowych pracami nad strategicznymi uwarunkowania polityki w obszarze mieszkalnictwa społecznego kierował Zespół Zarządzający Gdańskim Programem Mieszkalnictwa Społecznego, powołany Zarządzeniem PMG. w skład zespołu wchodzi przedstawiciele podmiotów realizujących Program, w tym organizacji pozarządowych.

Do zadań zespołu należało między innymi tworzenie warunków do rozwijania Programu, wdrażanie nowych inicjatyw wpisujących się w strategiczną ramę Programu oraz formułowanie i opiniowanie projektów mogących stać się częścią Programu. Łącznie, od początku realizacji zadań programowych, odbyło się blisko 50 spotkań Zespołu Zarządzającego. w 2023 roku zaktualizowano po raz kolejny zarządzenia, umożliwiając powołanie nowych członków Zespołu w związku ze zmianami kadrowymi oraz rozszerzając zakres zadań Zespołu o przygotowanie nowej edycji Programu.

Czynniki demograficzne i społeczne rzutujące na zapotrzebowanie na mieszkania z zasobów miasta Gdańska, w tym mieszkania społeczne oraz na usługi mieszkaniowe

Utrzymująca się rosnąca liczba ludności Gdańska, dodatnie saldo migracji oraz znacząca liczba cudzoziemców to główne czynniki demograficzne generujące zapotrzebowanie na mieszkania w Gdańsku. Gdańsk jest miastem atrakcyjnym do życia.

FAKTY I LICZBY

2429

Liczba małżeństw zawartych w Gdańsku w 2022 r.

4690 os.

Liczba urodzeń w Gdańsku w 2022 r.

10 438 os.

Cudzoziemcy zameldowani na pobyt stały i czasowy w Gdańsku - stan na 31.12.2022 r.

486 492 os.

Liczba mieszkańców Gdańska - stan na dzień 30.06.2023 r. (486 345 os. na koniec 2022 r.)

+864 os.

Saldo migracji w Gdańsku w 2022 r.

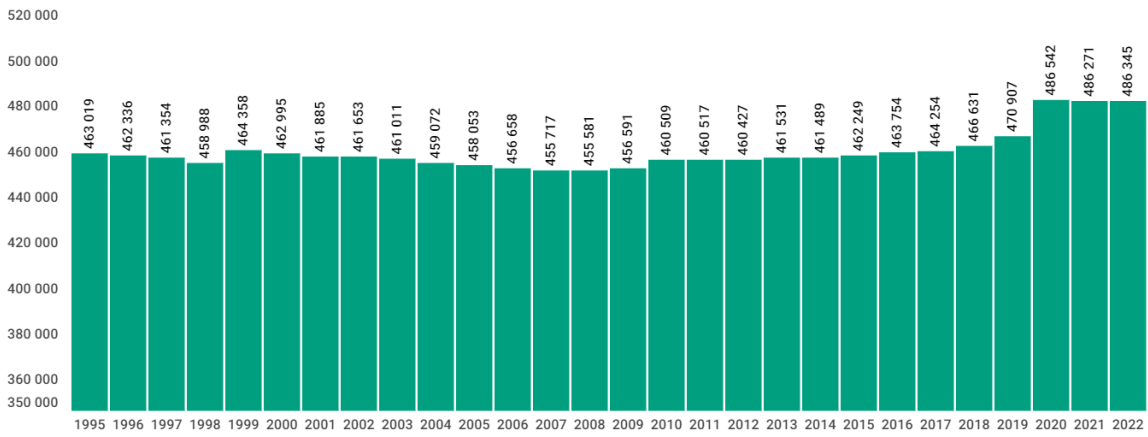

59,9%

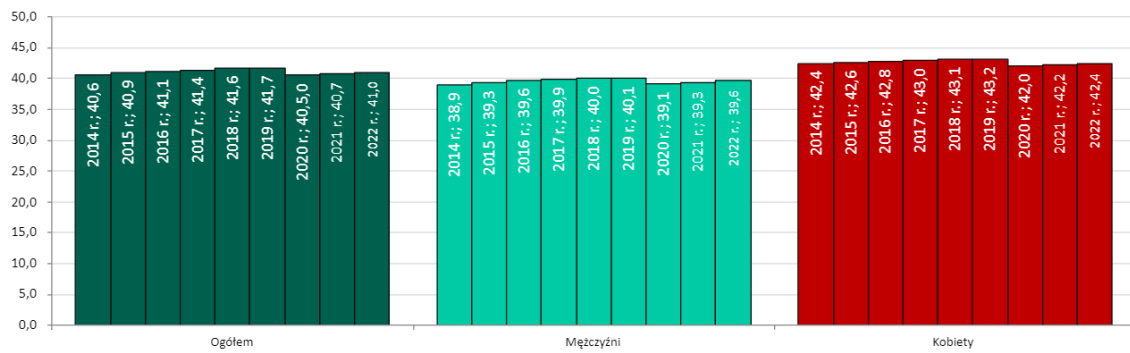
Udział mieszkańców w wieku produkcyjnym w Gdańsku w 2022 r.

STAN LUDNOŚCI

Liczba mieszkańców Gdańska - stan na dzień 31.12 danego roku

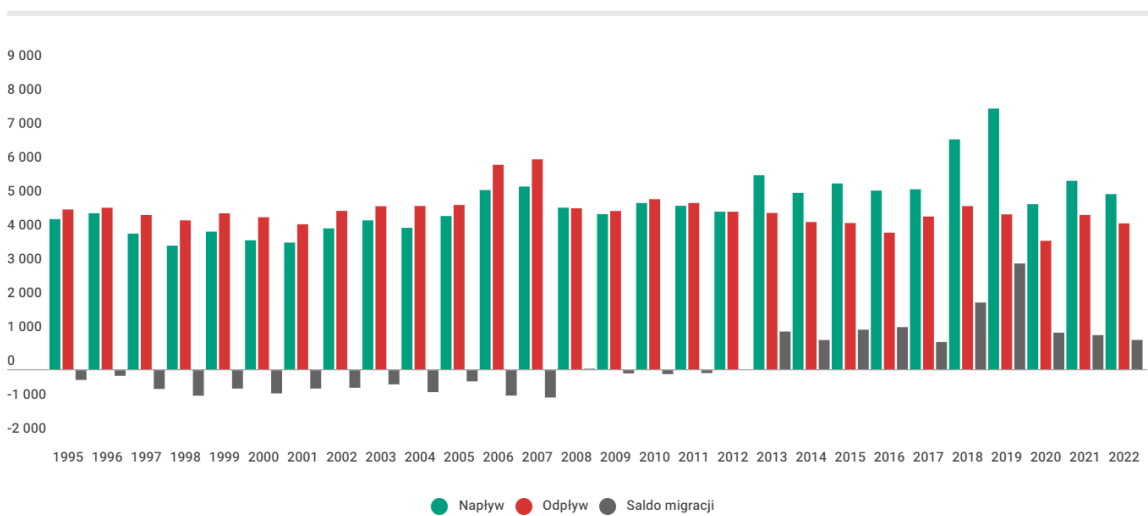

Mediana wieku ludności według płci

MIGRACJE

Napływ, odpływ oraz saldo migracji w Gdańsku

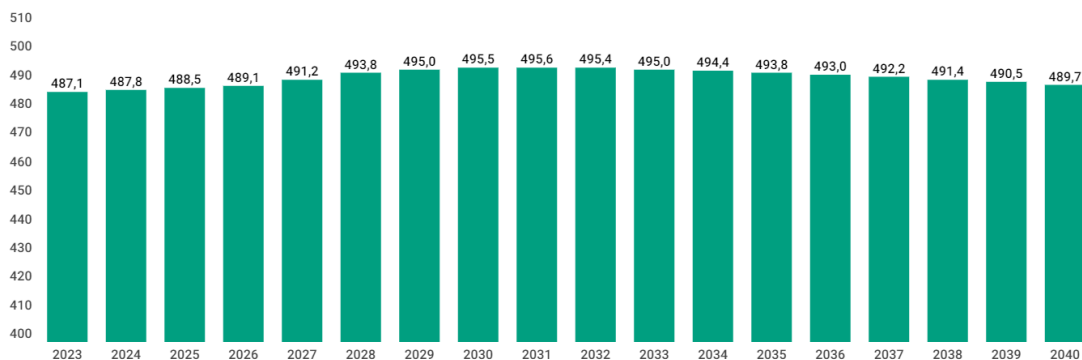

GDAŃSK - PROGNOZA LUDNOŚCI

Prognoza liczby mieszkańców Gdańska

Prognoza Głównego Urzędu Statystycznego (GUS); dane w tys. osób.

Prognoza ludności do 2040 r. opracowana została w 2023 r. w oparciu o długoterminowe założenia Prognozy ludności na lata 2023-2060.

Prognozy ludnościowe dla Gdańska oraz skala i specyfika występujących problemów społecznych, które zawsze towarzyszą rozwojowi miasta, generują i będą generować zapotrzebowanie na usługi mieszkaniowe dla osób z grup wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

FAKTY I LICZBY

32

Liczba placówek stacjonarnej pomocy społecznej w Gdańsku w 2022 r.

7 057

Liczba osób objętych pomocą społeczną w Gdańsku w 2022 r.

-17,8%

Spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w Gdańsku w latach 2021-2022
- ubóstwo jest jednym z najczęstszych powodów korzystania z pomocy społecznej w Gdańsku

84 415

Przeciętna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenia z programu "rodzina 500+" w Gdańsku w 2022 r.

529 839 tys. zł

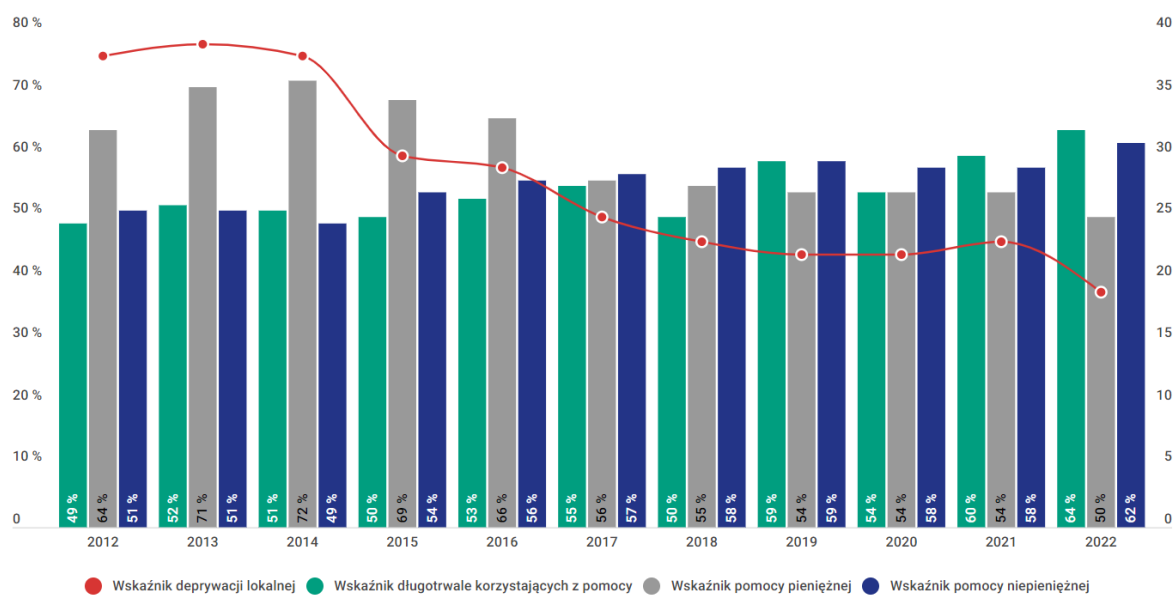
Wydatki na świadczenia wychowawcze "rodzina 500+" w Gdańsku w 2022 r.

-20,1%

Spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej ze względu na bezrobocie w Gdańsku w latach 2021-2022

Wybrane wskaźniki z obszaru pomocy społecznej w Gdańsku

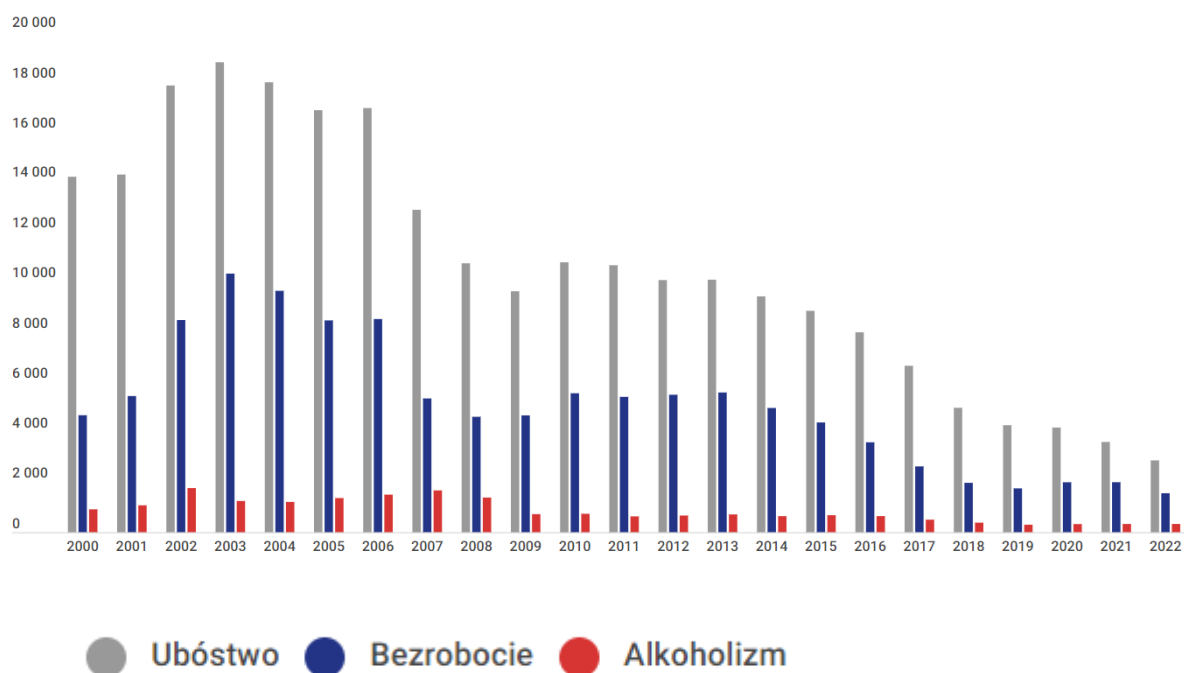

NAZWA WSKAŹNIKA	OPIS WSKAŹNIKA	OS
Wskaźnik deprivacji lokalnej	liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1000 mieszkańców	os prawa
Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy	odsetek osób długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w ogólnej liczbie świadczeniobiorców	os lewa
Wskaźnik pomocy pieniężnej	odsetek klientów pomocy społecznej otrzymujących świadczenia pieniężne	os lewa
Wskaźnik pomocy niepieniężnej	odsetek klientów pomocy społecznej otrzymujących świadczenia niepieniężne	os lewa

KORZYSTAJĄCY WG WYBRANYCH PRZYCZYŃ POMOCY

Osoby w rodzinach objęte pomocą społeczną wg wybranych przyczyn pomocy w Gdańsku

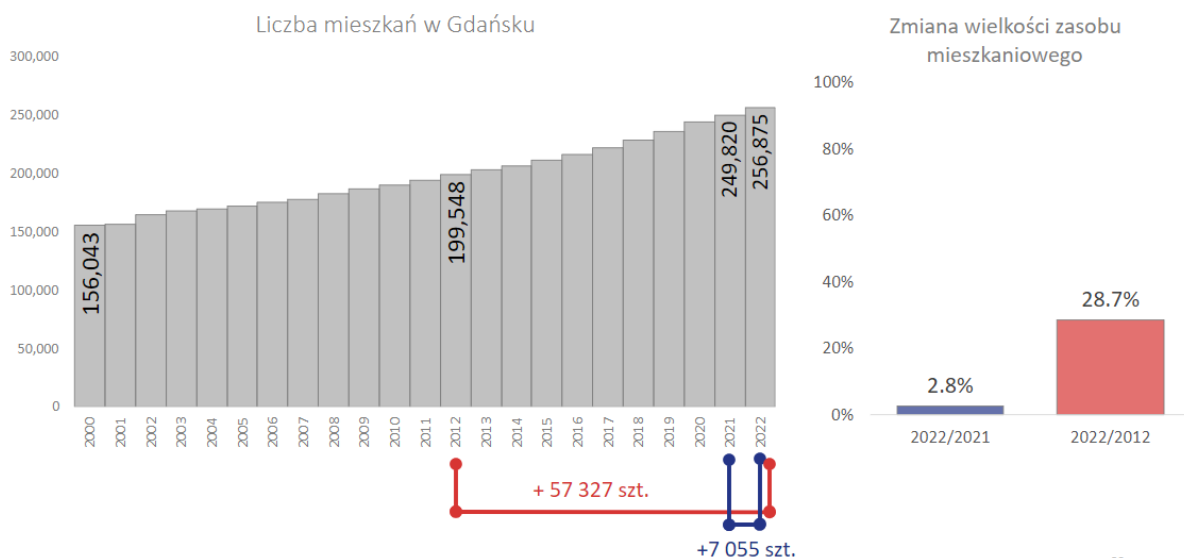
- wybrane przyczyny: ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm

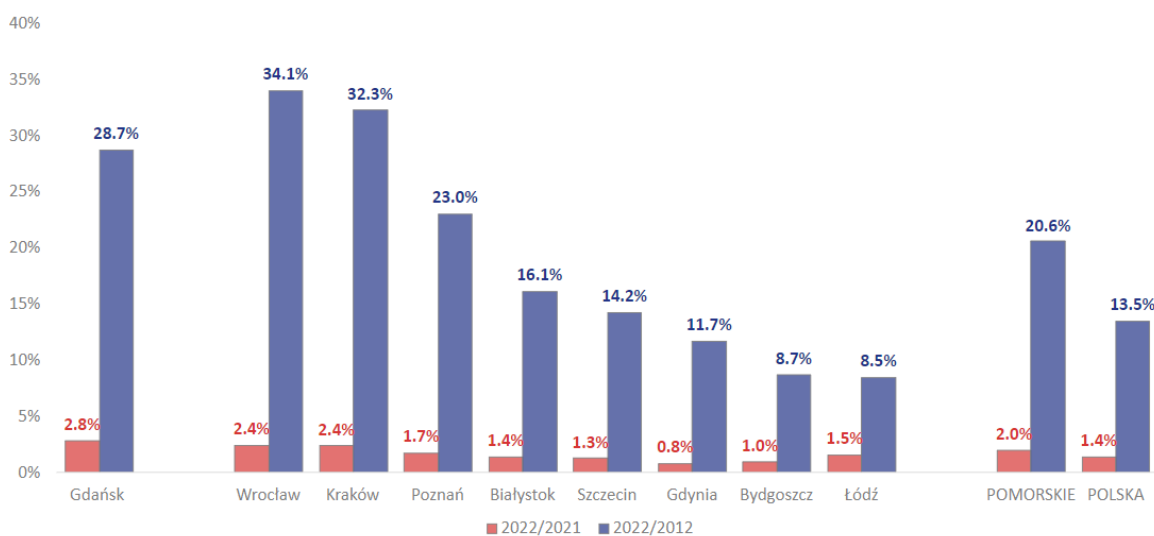
Charakterystyka zasobów mieszkaniowych w Gdańsku (w tym zasobów komunalnych z uwzględnieniem zasobów mieszkań społecznych).

Jak podniesiono w diagnozie do Programów Rozwoju, w Gdańsku - pomimo stałego wzrostu zasobu mieszkań - problemem jest ich dostępność cenowa, w tym brak zdywersyfikowanej oferty mieszkaniowej dla rodzin i osób, których nie stać na zakup lub wynajem lokali na rynku komercyjnym. Skalę wyzwania, jakim jest zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych, dodatkowo komplikują rosnące ceny nieruchomości (zarówno kupna, jak i wynajmu) oraz trudności finansowe wynikające z kryzysu gospodarczego spowodowanego skutkami pandemii COVID-19 i wojny w Ukrainie. Okoliczności te wpływają również na wzrost zapotrzebowania na wsparcie w zapewnieniu mieszkań grupom osób w najtrudniejszej sytuacji i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Gdańsk | ZASOBY MIESZKANIOWE – lata 2000-2022

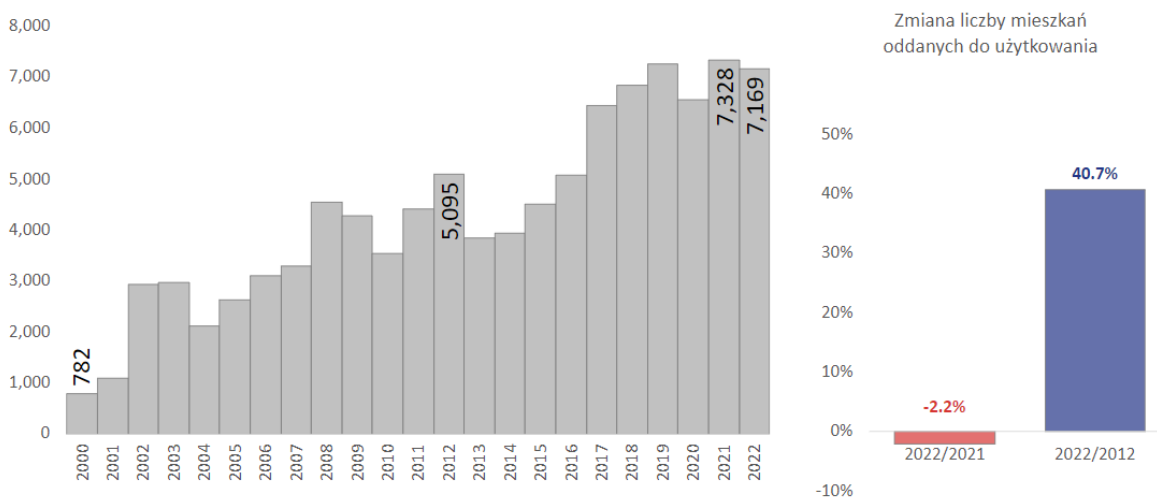
Wybrane miasta | ZASOBY MIESZKANIOWE – lata 2022/2021 i 2022/2012

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych.

61

Gdańsk | MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKU – lata 2000-2022

SUMA MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKU W LATACH 2000-2022: 99 807 szt.

Źródło: Informatory o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska oraz Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych.

63

Lokale mieszkalne przeznaczone na cele GPMS są dostarczane głównie dzięki wykorzystaniu istniejącego zasobu mieszkaniowego będącego w zarządzie Gdańskich Nieruchomości oraz inwestycjom gdańskich TBS-ów i Gdańskiej Infrastruktury Społecznej Sp. z o.o. w niewielkim stopniu realizatorzy Programu korzystają z zasobu mieszkań wynajmowanych na wolnym rynku.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023, na mieszkania wspomagane wykorzystywano 70 mieszkań zlokalizowanych w różnych dzielnicach miasta oraz sześć jednorodzinnych domów mieszkalnych przy ul. Sitowie. Natomiast na

mieszkania ze wsparciem wykorzystywano 74 mieszkania rozproszone po mieście i w trzech lokalizacjach zgrupowanych oraz 48 pomieszczeń tymczasowych w zgrupowanej lokalizacji.

Zasoby mieszkaniowe w zakresie różnych form mieszkalnictwa społecznego – analiza realizowanych projektów mieszkaniowych

Projekty w ramach Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego realizuje 20 organizacji pozarządowych i Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie. Wiele z nich prowadzi więcej niż jedno zadanie lub projekt. Kilka podmiotów realizuje działania zarówno w mieszkaniach wspomaganych czy treningowych, jak i mieszkaniach ze wsparciem. Fundacja Twoja Rola wspiera również społeczność Osiedla Sitowie.

Tabela 3. Organizacje prowadzące wsparcie w ramach Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego

Lp.	Nazwa organizacji	Prowadzenie mieszkań wspomaganych	Prowadzenie mieszkań treningowych	Prowadzenie mieszkań ze wsparciem
1.	Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek		TAK	
2.	Elbląskie Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej		TAK	
3.	Fundacja METAPOMOC			TAK
4.	Fundacja na Rzecz Dziecka i Rodziny FASCYNACJE		TAK	
5.	Fundacja Obudź Nadzieję		TAK	
6.	Fundacja Oparcia Społecznego Aleksandry FOSA	TAK		TAK
7.	Fundacja dla Rodziny „Ogniska Nadziei”		TAK	
8.	Fundacja Rozwoju Integracji Społecznej Akces	TAK		
9.	Fundacja Twoja Rola		TAK	

10.	Gdańska Fundacja „I Ty Możesz Wszystko”	TAK		
11.	Gdańska Fundacja Innowacji Społecznej		TAK	
12.	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Gdańsku	TAK	TAK	TAK
13.	Pomorskie Centrum Pomocy Bliźniemu MONAR MARKOT		TAK	
14.	Stowarzyszenie „Wspólnota Serc”	TAK		
15.	Stowarzyszenie Monar Ośrodki Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży w Gdańsku		TAK	
16.	Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Kryzysami Psychicznymi „Przyjazna Dłoń”	TAK		
17.	Stowarzyszenie Opiekuńczo-Resocjalizacyjne „Prometeusz”		TAK	
18.	Stowarzyszenie Przedsiębiorczości i Rehabilitacji	TAK		
19.	Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Gdańskie	TAK	TAK	TAK
20.	Fundacja Rodzinny Gdańsk		TAK	
21.	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku		TAK	

Kluczowe projekty z zakresu gdańskiego mieszkalnictwa społecznego

Od początku Programu podjęto realizację szeregu projektów, których oferta adresowana jest do różnych grup odbiorców. Wszystkie organizacje realizujące działania w Programie prowadzą wsparcie, którego celem jest podnoszenie poziomu jakości życia beneficjentów i dążenie do wprowadzenia pozytywnych zmian w ich życiu.

Poniżej zamieszczono syntetyczne opisy głównych, prowadzonych na największą skalę, projektów składających się na ofertę Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego na lata 2016-2023. Ich przegląd obrazuje zróżnicowanie grup

odbiorców działań miasta w obszarze mieszkalnictwa społecznego, wielość oferowanych formuł wsparcia, a także różnorodność stosowanych narzędzi wsparcia.

Osiedle Sitowie

Projekt realizowany jest od 2011 roku w dzielnicy Rudniki. Jego cel to świadczenie wsparcia w usamodzielnieniu i przygotowaniu zawodowym zgodnie z zasadą „wspierać i wymagać”. Uczestnikom zapewnia się miejsca hostelowe czasowego pobytu, świadcząc wsparcie psychologiczne, pracę socjalną, asystenturę i inne usługi mogące pomóc beneficjentom poprawić ich sytuacji życiowej. Odbiorcami działań w projekcie są osoby z niepełnosprawnościami, z zaburzeniami psychicznymi i samotne bezdomne matki z dziećmi. w ciągu dwuletniego pobytu uczestnicy przygotowują się do samodzielności. Wspiera ich w tym sześć organizacji pozarządowych. Na osiedlu prowadzone są innowacyjne działania aktywizacyjne w ramach Manufaktury Ogrody Sitowie – ekologicznej miejskiej farmy produkującej zdrową żywność.

Zespół Mieszkań Społecznych Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Gdańsku

Od 2007 roku prowadzony jest zespół Mieszkań ze Wsparciem „Nasz Dom” przy ul. Stanisława Dąbka, oferując beneficjentom treningi mieszkaniowe. w okresie funkcjonowania Programu zakres udzielanego przez organizację wsparcia powiększono o trzy mieszkania chronione, w różnych lokalizacjach. Osoby korzystające ze wsparcia nabywają umiejętności niezbędne do samodzielnego życia, w tym samodzielnego prowadzenia domu, oraz nawiązywania i utrzymywania kontaktów społecznych.

Dom ekologiczny ze wsparciem Dolne Młyny

Od 2017 roku prowadzone jest wsparcie dla 25 środowisk realizujących cykliczne umowy najmu lokalu komunalnego na okres dwóch lat. Jego operatorem jest Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Gdańskie. Po pierwszym etapie (adaptacja) wszyscy dotychczasowi mieszkańcy otrzymali pozytywne rekomendacje do dalszego udziału w projekcie. Bazowały one w dużej mierze na pozytywnej ocenie aktywności zawodowej beneficjentów. z przeprowadzonej w 2018 roku analizy kosztów zaniechania wynikało, że średni koszt utrzymania mieszkania wraz z treningiem asystenckim wynosi 15 259 zł w pierwszym roku i 8902 zł w szóstym, siódmym i ósmym roku projektu. Koszt pobytu osób w instytucjach wyniósłby 41 745 zł rocznie. Po etapie adaptacji uczestnicy przechodzą przez kolejne fazy projektu – integrację, liderowanie, inkubację i samodzielność. Każdy wiąże się z nieco innymi zadaniami stawianymi przed mieszkańcami. Sukcesywnie zwiększa się także stawka czynszu za najem lokalu.

Centrum Treningu Umiejętności Społecznych

Prowadzone przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Gdańskie Centrum oferuje możliwość pobytu w pomieszczeniach tymczasowych i wsparcie dla osób w kryzysach życiowych, zagrożonych bezdomnością. Uczestnicy projektu mogą otrzymać pomoc, jeśli mają stały dochód, regulują kwestie wcześniejszych zadłużeń i deklarują gotowość ponoszenia opłat za pobyt. Każda z osób korzystających ze wsparcia realizuje indywidualną strategię rozwiązania problemów, a po pięciu miesiącach pracy otrzymuje rekomendację. Jeśli jest pozytywna, uczestnik może starać się o otrzymanie prawa do najmu lokalu z zasobów gminnych. Możliwe jest też przedłużenie pobytu w Centrum. Negatywne rekomendacje otrzymują osoby, które nie spełniają warunków kontraktu, łamią regulamin lub mają odpowiednie zasoby do tego, by odnaleźć się bez wsparcia miejskiego.

Mieszkania rozproszone ze wsparciem FOKUS

Projekt prowadzony jest od 2019 roku przez Fundację Oparcia Społecznego Aleksandry FOSA. Ideą projektu jest model mieszkań rozproszonych w różnych częściach Gdańska. Odbiorcami oferty mogą być osoby z niepełnosprawnością (w tym problemami zdrowia psychicznego), kobiety w ciąży, rodziny wychowujące dziecko z niepełnosprawnością, rodziny żyjące w niedostatku, usamodzielnieni wychowankowie pieczy zastępczej oraz osoby w podeszłym wieku. Udział w projekcie może skutkować przekształceniem lokalu w mieszkanie docelowe, otrzymaniem przez uczestnika innego lokalu docelowego, samodzielnym pozyskaniem mieszkania na rynku prywatnym, zmianą kwalifikacji mieszkania na lokal wspomagany, przeniesieniem uczestnika do formuł pomocy instytucjonalnej, powrotem do środowiska rodzinnego lub zakończeniem wsparcia i pozostaniem w lokalu na zmodyfikowanych zasadach.

Projekt „Patron”

Wsparcie w ramach programu świadczy Fundacja METAPOMOC. Uczestnikami projektu są wychowankowie pieczy zastępczej, wkraczający na ścieżkę dorosłości i samodzielności. Organizacja wspiera ich nie korzystając ze środków publicznych. Wypracowała własny model działania, którego osiowym elementem jest wsparcie mieszkaniowe. Po etapie diagnozy potrzeb następuje realizacja programu „Patron”, polegającego na wyłonieniu mentora, który monitoruje postępy uczestników i wypracowuje rekomendacje do ewentualnego przystąpienia do programu „Dom”. Uczestnicy mogą wówczas podpisać kontrakt na korzystanie z lokalu ze wsparciem, dalej realizując cele wyznaczone w procesie mentoringowym. w ramach programu „Praca” uczestników zachęca się do poznawania swoich mocnych stron i rozwijania ich.

Najpierw Mieszkanie

Kolejny projekt prowadzony przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Gdańskie jest polską adaptacją innowacyjnej metody rozwiązywania problemu bezdomności, polegającej na udzielaniu wsparcia osobom, które miały trudności w odnalezieniu się w istniejącym systemie pomocy społecznej. Rozwiązanie to kierowane jest do osób chronicznie doświadczających bezdomności i opiera się na kwestii możliwości wyboru formuł wsparcia, z jakich uczestnicy projektu będą korzystać. Zachęca się ich do podejmowania działań w kierunku redukcji szkód, ale ich podejmowanie nie jest wymogiem udziału w projekcie. Uczestnicy płacą do 30% stałych dochodów za korzystanie ze wsparcia, w tym za wynajem i utrzymanie mieszkania. z analiz przeprowadzonych w innych krajach, w których projekt był realizowany, wynika, że okazał się on skuteczny w ośmiu na dziesięć przypadków. Ze środków miejskich zadanie finansowany jest od 2021 roku. Osoby uczestniczące objęte są indywidualną asystenturą, pracą socjalną i poradnictwem specjalistycznym, w tym psychiatrycznym, terapeutycznym, zawodowym czy prawnym oraz aktywizacją społeczną. w zespole wspierającym pracuje także ekspert przez doświadczenie (osoba z doświadczeniem bezdomności). w okresie realizacji projektu ze wsparcia skorzystało 12 osób, a 91,7% osób utrzymało stabilność mieszkaniową.

Dom ekologiczny ze wsparciem przy ul. Cienistej

W ostatnich latach prowadzono nową inwestycję skierowaną do matek samotnie wychowujących dzieci, zagrożonych bezdomnością. Budynek z czterema mieszkaniami ze wsparciem oddano do użytku w listopadzie 2021 roku. Operatorem zadania jest Fundacja Twoja Rola. Projekt ma podobną formułę do domu ekologicznego ze wsparciem Dolne Młyny. Analogicznie przeprowadzono tu analizę kosztów zaniechania, której rezultatem było wskazanie, że byłyby one dwukrotnie wyższe niż realnie prowadzone w ramach projektu koszty wsparcia, gdyby inwestycja nie została zrealizowana.

Mieszkanie wspomagane, interwencyjne dla osób pokrzywdzonych przestępstwem lub nadużyciem ekonomicznym

Mieszkanie prowadzi Elbląskie Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej w lokalu mieszkalnym wynajętym z zasobów miasta. Pobyt w nim umożliwi zniwelowanie skutków przestępstw i nadużyć ekonomicznych oraz dochodzenie swoich praw. w mieszkaniu są dwa miejsca.

Projekt asystentury oraz mieszkań treningowych dla osób wychodzących z bezdomności.

Projekt prowadzony jest zarówno w mieszkaniach z zasobu miasta Gdańska, jak i wynajmowanych na wolnym rynku. Wynajem realizowany jest przy wsparciu w postaci dopłat dla osób uczestniczących w indywidualnych programach wychodzenia z bezdomności. Średni okres trwania jednego programu asystenckiego to około 12 miesięcy

Projekt zamieszkać u siebie dla wychowanków pieczy zastępczej

Projekt prowadzony przez Gdańską Fundację Innowacji Społecznej obejmuje wsparciem wychowanków pieczy zastępczej, ich partnerów życiowych / małżonków oraz dzieci. Trening życia w warunkach wspieranych prowadzony jest w nurcie pracy interdyscyplinarnej skoncentrowanej na osobie. Po zdiagnozowaniu sytuacji praca prowadzona jest w kierunku przybliżenia i integrowania usług społecznych.

Odbiorcy Programu – przeznaczenie mieszkań dla poszczególnych grup odbiorców, analiza realizacji zobowiązań, losy absolwentów Programu, stan zadłużeń;

Przeznaczenie mieszkań wspomaganych /treningowych bez dotacji w ramach Programu dla poszczególnych grup mieszkańców

mieszkania wspomagane / treningowe bez dotacji:	liczba mieszkań w <u>2023 r.</u>	liczba miejsc do <u>XII. 2023 r.</u>	liczba mieszkańców stan na <u>31.XII.2023 r.</u>	Liczba osób objętych wsparciem w <u>2023 r.</u>
dla osób z niepełnosprawnością	6	20	8	59
dla wychowanków pieczy	8	10	22	23
dla osób dośw. bezdomności	2	5	4	7
dla cudzoziemców	5	11	33	33
dla osób starszych	0	0	0	0
dla rodzin	1	1	1	1

inne	2	3	2	9
RAZEM	24	50	70	132

Przeznaczenie mieszkań wspomaganych /treningowych z dotacją w ramach Programu dla poszczególnych grup mieszkańców

mieszkania wspomagane/treningowe z dotacją:	liczba mieszkań wspomaganych (z dotacją) łącznie do XII 2023 r.	liczba miejsc stan na koniec XII 2023 r.	liczba mieszkańców na koniec XII 2023 r.	Liczba osób objętych wsparciem w 2023 r.
dla osób z niepełnosprawnością	14	54	52	75
dla wychowanków pieczy	7	22	22	28
dla osób dośw. bezdomności	23	52	36	62
dla cudzoziemców	6	22	24	26
dla osób starszych	1	2	0	2
dla osób zagrożonych nadużyciem/przestępstwem ekonomicznym	1	3	2	2
RAZEM	52	155	136	195

Przeznaczenie mieszkań ze wsparciem bez dotacji w ramach Programu dla poszczególnych grup mieszkańców

liczba funkcjonujących mieszkań ze wsparciem w 2023 r.	Liczba funkcjonujących mieszkań ze wsparciem stan na 31.XII.2023 r.	liczba miejsc stan na 31.XII.2023 r.	liczba mieszkańców w stan na 31.XII.2023 r.	Liczba osób objętych wsparciem w 2023 r.

z dotacją	101	95	148	90	125
bez dotacji	27	27	27	27	27
RAZEM	128	122	175	117	152

Wnioski

Wnioski i rekomendacje opracowano w procesie ewaluacji programu prowadzonych w latach 2016-2023. Dotyczą one obszarów zarządzania, koordynacji, monitoringu, zasobów lokalowych i wsparcia mieszkaniowego.

Zarządzanie

Aktywność miasta w zakresie realizacji działań programowych powinna być wzmocniona i poszerzona zgodnie z dostrzeganymi potrzebami i zróżnicowanymi oczekiwaniami aktualnych i potencjalnych beneficjentów. Należy przemyśleć, jak poprawić system koordynacji działań programowych. Decyzje w tej kwestii powinny uwzględniać możliwość sprawnego realizowania zadań, osiągnięcia celów i wzmocnienia istniejących rozwiązań w zakresie mieszkalnictwa społecznego.

Należy spróbować ustabilizować strukturę zarządzania Programem, przede wszystkim skład osobowy Zespołu Zarządzającego. Zmiany w składzie grona prowadzącego działania programowe powinny mieć na celu prowadzenie długofalowej polityki świadczonego wsparcia mieszkaniowego dla mieszkanek i mieszkańców Gdańska.

Koordynacja

Należy zintensyfikować działania mające na celu zwiększenie liczby osób zaangażowanych w prowadzenie i koordynowanie działań programowych. Kompleksowy charakter prowadzonych działań i świadczonego wsparcia wymaga wyraźnego wzmocnienia starań o zapewnienie profesjonalnej obsługi procesów w ramach Programu.

Należy usprawnić system wymiany informacji między podmiotami i osobami zaangażowanymi w działania programowe. Specyfika Programu wymaga dzielenia się danymi i wiedzą na temat rozproszonych między różnymi instytucjami procesów na szerszą skalę niż miało to miejsce w poprzedniej edycji Programu.

Należy rozważyć możliwość wprowadzenia zmian do koncepcji tworzenia komisji konkursowych przyznających środki na realizację zadań z Programu. Potencjalna

zmiana dotyczyłaby przede wszystkim zwiększenia udziału niezależnych ekspertów niezwiązanych z organizatorami - wnioskodawcami w składzie komisji.

Należy podjąć działania umożliwiające podnoszenie kompetencji kadr zaangażowanych w realizację Programu, w tym umożliwić kadrze projektów mieszkaniowych superwizowanie pracy.

Monitoring

Należy poprawić jakość monitorowania kluczowych procesów składających się na kształt Programu oraz sposób zbierania danych przez różnych aktorów instytucjonalnych w ramach działań programowych. Prowadzony na szeroką skalę monitoring warunkuje możliwość sprawnie prowadzonej koordynacji oraz osiągnięcia założonych celów.

Należy opracować pomysł na bieżącą weryfikację jakości świadczonego wsparcia i ocenę ryzyka instytucjonalizacji rozwiązań mieszkaniowych. Jej celem ma być pozyskanie wiedzy o poziomie satysfakcji beneficjentów z usług, z których korzystają oraz programowanie na tej podstawie działań odpowiednio dopasowanych do potrzeb uczestników działań w Programie.

Należy poszerzyć i pogłębić prowadzoną diagnozę kondycji różnych grup beneficjentów. Powinna ona być regularnie aktualizowana i uwzględniać kwestie kluczowe z punktu widzenia wsparcia świadczonego dla danej grupy. Wartością rozwijania działań diagnostycznych będzie też możliwość tworzenia porównań między grupami.

Zasoby lokalowe

Należy rozważyć stworzenie systemu weryfikacji i egzekwowania dostarczania lokali mieszkalnych do puli Programu. Ograniczony zasób mieszkań i niska dynamika inwestycji w tym obszarze negatywnie wpływały na możliwość świadczenia wsparcia przez organizacje realizujące projekty z zakresu mieszkalnictwa społecznego w pierwszej edycji Programu.

Należy przedyskutować możliwości w zakresie decentralizacji zarządzania gminnym zasobem mieszkaniowym i włączenie do tego procesu różnych aktorów instytucjonalnych. Wzorem dla takich działań mogą być dobre praktyki wypracowane w krajach intensywnie rozwijających polityki mieszkalnictwa społecznego.

Należy podjąć działania mające na celu wzmocnienie aktywności miasta w poszukiwaniu lokali, które można by przeznaczyć na cele Programu. Możliwym rozwiązaniem jest zwiększenie zaangażowania miasta w działania na rynku najmu prywatnego, w tym powołanie Społecznej Agencji Najmu.

Wsparcie

Należy sukcesywnie zwiększyć pulę środków na realizację wsparcia asystenckiego, kluczowego z punktu widzenia powodzenia działań prowadzonych w ramach Programu. Koszty usług profesjonalnie świadczonego wsparcia rosną, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w zwiększonej alokacji środków finansowych na ten rodzaj działania.

Należy przemyśleć możliwość stworzenia standardów w zakresie świadczonego wsparcia dla beneficjentów pod kątem ciągłości i długotrwałości oferowanej pomocy. Analiza ta powinna być prowadzona z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb w zakresie wsparcia różnych grup beneficjentów.

Należy przedyskutować, jakie są możliwe skuteczne sposoby radzenia sobie z sytuacjami konfliktowymi w relacji organizacje – uczestnicy Programu oraz jak wspierać w rozwiązywaniu tych sytuacji. Mogą mieć one negatywne konsekwencje nie tylko dla pojedynczego beneficjenta, ale i dla całego systemu projektowego wsparcia.

Zebrano również kierunki rozwoju programu wypracowane w grupach warsztatowych podczas konferencji podsumowującej GPMS w dniu 17 kwietnia 2023 roku oraz ze zrealizowanych w 2023 roku Forów na rzecz równego traktowania. w trakcie spotkań tematycznych poświęconych równemu traktowaniu ze względu na niepełnosprawność, orientację psychoseksualną, płeć, pochodzenie, wiek zgłoszono szereg potrzeb i rekomendacji w zakresie rozwoju mieszkalnictwa. Zebrane informacje zostały wykorzystane przy formułowaniu celów i kluczowych zadań Programu, będą wykorzystywane przez Zespół Zarządzający oraz realizatorów na poziomie operacyjnym.

Analiza strategiczna przygotowana w procesie ewaluacji (SWOT)

Podsumowaniem przeprowadzonej ewaluacji końcowej Programu realizowanego w latach 2016-2023 jest analiza SWOT. Opracowane zestawienie jest efektem analizy całości zebranego materiału empirycznego: dokumentacji programowej, wywiadów przeprowadzonych z ekspertami oraz rozmów i kwestionariuszy pozyskanych od uczestników i absolwentów Programu w procesie prowadzonej ewaluacji.

Zawiera ona wskazania odnośnie do mocnych i słabych stron działań realizowanych w ramach Programu, jak również perspektywy na przyszłość, tj. szans, jakie wynikają z możliwości dalszej realizacji działań programowych, a także zagrożeń wiążących się z koordynacją prac w ramach Programu.

MOCNE STRONY

- a) Oferowanie wsparcia do szerokiej grupy odbiorców.
- b) Komplementarność Programu z innymi programami branżowymi realizowanymi w Gdańsku.
- c) Współdziałanie i realizacja projektów w modelu partycypacyjnym.
- d) Dążenie miasta do przeznaczania na cele Programu mieszkań w dobrym standardzie.
- e) Utrzymanie świadczonego wsparcia w okresie pandemii COVID-19.
- f) Raczej wysoki poziom zadowolenia beneficjentów z oferty Programu (mieszkanie oraz wsparcie asystenckie).
- g) Relatywnie krótki okres oczekiwania przez beneficjentów na wsparcie w ramach Programu.
- h) Wzrost poziomu samodzielności szerokiego grona beneficjentów w efekcie realizacji działań programowych.

SŁABE STRONY

- a) Brak realizacji wskaźnika liczby mieszkań dostarczanych do puli Programu.
- b) Deficyt zasobów osobowych niezbędnych do koordynacji działań programowych.
- c) Deficyt skoordynowanego monitoringu działań programowych.
- d) Deficyt diagnozy w zakresie poziomu zadowolenia uczestników z udziału w Programie.
- e) Brak systemowego monitoringu losów absolwentów Programu.
- f) Trudności w zarządzaniu konfliktami we współpracy realizatorów z beneficjentami.
- g) Obawy beneficjentów przed niemożnością długotrwałego korzystania z oferty w zakresie mieszkalnictwa społecznego.

SZANSE

- a) Poszerzenie zakresu działań realizowanych w ramach Programu.
- b) Aplikowanie o pozyskanie dofinansowania na realizację projektów spoza puli środków miejskich.
- c) Zwiększenie elastyczności sposobu kontraktowania zadań i negocjowania warunków ich realizacji.
- d) Stworzenie systemu weryfikacji i egzekwowania dostarczania do puli Programu nowych lokali mieszkalnych.
- e) Wzrost aktywności miasta w zakresie prowadzonej polityki pozyskiwania zasobów lokalowych na cele realizacji Programu.
- f) Rozwój kompleksowego charakteru wsparcia asystenckiego.

ZAGROŻENIA

- a) Nierówny poziom zaangażowania aktorów instytucjonalnych koordynujących działania programowe.
- b) Pogłębianie się sytuacji kryzysowej w gospodarce i rosnące koszty świadczenia usług społecznych.
- c) Brak zwiększonej alokacji środków na realizację działań w ramach Programu.
- d) Brak gotowości organizacji do realizacji zadań spowodowany nieatrakcyjnymi warunkami finansowymi współpracy.
- e) Pogarszająca się sytuacja finansowa beneficjentów Programu oraz innych osób potrzebujących wsparcia mieszkaniowego.
- f) Opóźnienia związane z realizacją inwestycji i prowadzenia prac remontowo-wykończeniowych.
- g) Przedwczesne przerywanie wsparcia (lokalowego i asystenckiego).

Cele Programu

Cel główny:

Rozwijanie rozwiązań łączących usługi mieszkaniowe oraz pomoc i integrację społeczną na rzecz niezależnego życia.

Cel szczegółowy 1:

Zwiększanie dostępności lokali mieszkalnych w ramach realizacji Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego

Koordynator WGK

Cel będzie realizowany poprzez kluczowe zadania:

- 1.1. Pozyskiwanie lokali mieszkalnych na cele Programu poprzez prowadzenie inwestycji mieszkaniowych, budowy, modernizacje i adaptacje mieszkań, zakup lokali mieszkalnych, najem mieszkań z rynku prywatnego – realizatorzy: WGK, WS, GIS Sp. z o.o., GN, NGO
- 1.2. Przeznaczanie lokali mieszkalnych z gminnego zasobu mieszkaniowego na mieszkania wspomagane i treningowe oraz mieszkania ze wsparciem – realizator WGK UMG.
- 1.3. Wyposażanie mieszkań wspomaganych i treningowych – realizatorzy: MOPR, GN, NGO.
- 1.4. Monitorowanie i efektywne zarządzanie zasobem mieszkaniowym wykorzystywanym na cele Programu – realizator WGK UMG.

1.5. Utworzenie Społecznej Agencji Najmu – realizator WGK UMG.

Cel szczegółowy 2:

Zapewnianie wysokiej jakości wsparcia dla uczestników Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego

Koordynator MOPR

Cel będzie realizowany poprzez kluczowe zadania:

- 2.1. Koordynacja systemu kwalifikowania uczestników do Programu oraz monitorowania ich stabilności mieszkaniowej – realizatorzy: MOPR, WGK UMG, NGO
- 2.2. Wydawanie decyzji administracyjnych do mieszkań wspomaganych i treningowych oraz skierowań do mieszkań ze wsparciem - realizator MOPR.
- 2.3. Prowadzenie procedury zlecenia zadań związanych z zapewnieniem wsparcia dla uczestników Programu – realizator MOPR.
- 2.4. Wdrażanie i realizacja projektów mieszkaniowych. Wspieranie uczestników Programu – realizatorzy: MOPR, NGO.
- 2.5. Zbudowanie systemu monitorowania losów absolwentów Programu i reagowania na zagrożenia zadłużeniem mieszkaniowym i pogorszeniem się funkcjonowania społecznego – realizatorzy: MOPR, WGK UMG, GN, NGO.
- 2.6. Wsparcie realizatorów projektów mieszkaniowych w rozwijaniu usług skierowanych do uczestników Programu poprzez system wymiany informacji w ramach Programu oraz wzmacniania kompetencji zawodowych – realizatorzy: MOPR, WRS, WGK UMG.

Cel szczegółowy 3:

Organizacja i doskonalenie systemu łączącego usługi mieszkaniowe z adekwatnym wsparciem, uwzględniającego kierunek deinstytucjonalizacji i indywidualizacji usług

Koordynator WRS UMG.

Cel będzie realizowany poprzez kluczowe zadania:

- 3.1 Zbudowanie systemu monitorowania losów absolwentów Programu i reagowania na zagrożenia zadłużeniem mieszkaniowym i pogorszeniem się funkcjonowania społecznego – realizatorzy: MOPR, WGK UMG, GN, NGO.

- 3.2 Dostosowywanie sposobów, zasad i narzędzi realizacji Programu do obowiązujących przepisów – realizator Zespół Zarządzający GPMS.
- 3.3 Monitorowanie oraz sprawozdawanie realizacji Programu – realizatorzy: WRS, WGK, MOPR, Zespół Zarządzający GPMS.
- 3.4 Opracowanie mechanizmów prewencyjnego zapobiegania ryzyku instytucjonalizacji rozwiązań mieszkaniowych i łamania praw uczestników Programu – realizator Zespół Zarządzający GPMS.
- 3.5 Podejmowanie działań na rzecz podnoszenia kompetencji kadr realizujących Program – realizator Zespół Zarządzający GPMS.
- 3.6 Prowadzenie ewaluacji Programu oraz analizowanie potrzeb rozwojowych Programu – realizator Zespół Zarządzający GPMS.
- 3.7 Promocja i upowszechnianie Programu - realizator Zespół Zarządzający GPMS.

Zakładane rezultaty programu, wskaźniki realizacji celów:

1. Liczba lokali przeznaczanych na realizację Programu wg stanu na 31 grudnia 2023 wynosiła 198. w roku 2026 wzrośnie do 300, a w roku 2030 do 420 lokali
2. Łączna liczba mieszkań funkcjonujących w Programie w roku 2023 wynosiła 204. w roku 2026 wzrośnie do 270, a w roku 2030 do 360 mieszkań

w tym:

- 2.1 Liczba funkcjonujących mieszkań wspomaganych/treningowych w roku 2023 wynosiła 76. w roku 2026 wzrośnie do 122, a w roku 2030 do 160 mieszkań
- 2.2 Liczba funkcjonujących mieszkań ze wsparciem w roku 2023 wynosiła 128. w roku 2026 wzrośnie do 148, a w roku 2030 do 200 mieszkań
- 2.3 Liczba mieszkań przekształconych w mieszkania docelowe w roku 2023 wynosiła 4. w roku 2026 wzrośnie do 40, a w roku 2030 do 160 mieszkań
- 2.4 Łączna liczba osób objętych działaniami Programu w roku 2023 wynosiła 479. w roku 2026 wzrośnie do 650 osób, a w roku 2030 do 750 osób,

w tym:

- 2.4.1 Liczba osób objętych działaniami Programu w mieszkaniach wspomaganych w roku 2023 wynosiła 327. w roku 2026 wzrośnie do 420, a w roku 2030 do 330 osób

- 2.4.2 Liczba osób objętych działaniami Programu w mieszkaniach ze wsparciem w roku 2023 wynosiła 152. w roku 2026 wzrośnie do 230, a w roku 2030 do 420 osób.
- 2.4.3 Liczba absolwentów Programu objęta monitorowaniem losów w roku 2013 wynosiła 13. w roku 2026 wzrośnie do 50, a w roku 2030 do 120.

z up. PREZYDENT MIASTA GDAŃSKA
ZASTĘPCZYNI PREZYDENTA
MIASTA GDAŃSKA

Monika Chabior

Załącznik Nr 3 do zarządzenia Nr 238/24
Prezydenta Miasta Gdańska
z dnia 7 lutego 2024 r.

**FORMULARZ ZGŁASZANIA UWAG/ KWESTIONARIUSZ ANKIETY ELEKTRONICZNEJ
do projektu Programu pn.: Gdański Program Mieszkalnictwa Społecznego dla Gminy Miasta Gdańska
na lata 2024-2030**

CZĘŚĆ I - UWAGI DO PROJEKTU PROGRAMU:

Zgłaszam uwagi dotyczące następujących części dokumentu:

Lp.	Dokładnie wskazanie treści do której odnosi się uwaga (nr strony, nr wiersza od góry/od dołu)	Treść uwagi (propozycja zmiany)	Uzasadnienie
1.			
2.			
3.			

*W przypadku większej liczby uwag, proszę dodawać kolejne wiersze.

CZĘŚĆ II - DANE OSOBOWE ZGŁASZAJĄCEGO UWAGI:

*(dot. osoby fizycznej)**

imię i nazwisko:

adres zamieszkania:

tel.:

e-mail:

(dot. osoby prawnej)

pełna nazwa podmiotu:

nr KRS (jeżeli dotyczy) lub innego rejestru (ze wskazaniem nazwy tego rejestru):

adres podmiotu:

tel.:

e-mail:

imię/ imiona i nazwisko/ nazwiska oraz funkcje osób zgłaszających uwagi w imieniu podmiotu:

*Osoby fizyczne w celu uwzględnienia zgłaszania uwag zobowiązane są wyrazić zgodę na przetwarzanie danych osobowych o następującej treści:

Wyrażam zgodę na przetwarzanie i wykorzystywanie moich danych osobowych wyłącznie na potrzeby konsultacji społecznych projektu Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego na lata 2024-2030 organizowanych przez Urząd Miejski w Gdańsku.

.....
Data i podpis

SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZETWARZANIA DANYCH OSOBOWYCH

1.Podstawą prawną do przetwarzania Pani/Pana danych osobowych jest:

a.wykonywanie zadania realizowanego w interesie publicznym zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. e Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej z dnia 14 maja 2016 r. L 119/1);

b.art. 5a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym.

2.Informacje podstawowe dotyczące przetwarzania Pani/Pana danych osobowych:

Administrator Danych Osobowych Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Prezydent Miasta Gdańska - adres: ul. Nowe Ogrody 8/12, 80-803 Gdańsk.

Inspektor Ochrony Danych Z Inspektorem Ochrony Danych można się kontaktować we wszystkich sprawach dotyczących przetwarzania Pani/Pana danych osobowych oraz korzystania z przysługujących Pani/Panu praw związanych z przetwarzaniem danych.
- e-mail: iod@gdansk.gda.pl
- tel. (+48) 58 526 81 25.

Cele przetwarzania Pani/Pana danych osobowych Pani/Pana dane są przetwarzane w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasta Gdańska na lata 2024-2026.

Okres przechowywania Pani/Pana danych osobowych Pani/Pana dane osobowe będą przetwarzane przez minimum 5 lat, następnie Archiwum Państwowe po ekspertyzie dokumentów może podjąć decyzję o ich zniszczeniu lub przekwalifikować na kategorię A i wtedy Pani/Pana dane osobowe będą przetwarzane przez Prezydenta Miasta Gdańska przez 25 lat od stycznia kolejnego roku po zakończeniu Pani/Pana sprawy, a następnie zostaną przekazane do Archiwum Państwowego w Gdańsku, gdzie będą przetwarzane wiczyćcie.

Odbiorcy Pani/Pana danych osobowych Pani/Pana dane mogą zostać udostępnione podmiotom uprawnionym na podstawie przepisów prawa. Odbiorcami Pani/Pana danych będą też podmioty współpracujące z Gminą Miasta Gdańska na podstawie zawartych umów powierzenia danych.

Przysługujące Pani/Panu prawa związane z przetwarzaniem danych Przysługują Pani/Panu następujące prawa związane z przetwarzaniem danych osobowych:
- prawo dostępu do Pani/Pana danych osobowych,
- prawo żądania sprostowania Pani/Pana danych osobowych,
- prawo żądania ograniczenia przetwarzania Pani/Pana danych osobowych,
- prawo żądania do usunięcia danych,
- prawo do sprzeciwu.
Aby skorzystać z powyższych praw, należy skontaktować się z Inspektorem Ochrony Danych (dane kontaktowe powyżej).

Prawo wniesienia skargi W przypadku nieprawidłowości przy przetwarzaniu Pani/Pana danych osobowych, przysługuje Pani/Panu także prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego, zajmującego się ochroną danych osobowych, tj. Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

Informacja dodatkowa Pani/Pana dane osobowe nie będą podlegały zautomatyzowanemu podejmowaniu decyzji oraz profilowaniu.
Podanie danych osobowych jest dobrowolne, jednak ich brak uniemożliwi uczestnictwo w konsultacjach społecznych w/w Programu.

z up. PREZYDENT MIASTA GDAŃSKA
ZASTĘPCZYNI PREZYDENTA
MIASTA GDAŃSKA

Monika Chabior